

Могат ли европейските фондове не само да достигнат до ромите, но и да подпомогнат ромското включване?

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ И РОМСКАТА ИНТЕГРАЦИЯ

ДЕЯН КОЛЕВ

12/6/2009

ДЕЯН КОЛЕВ,
ЦМЕДТ “АМАЛИПЕ”

1

Дизайн на ОП РЧР – силни страни

- В своя дизайн ОП РЧР е програмата, която – в сравнение с останалите програми - целенасочено подпомага процеса на ромско включване в най-висока степен
- Ромите са определени като специфична целева група на 8 области на интервенция в сферите на заетостта (1.1 и 1.2), достъпа до образование (4.1., 4.2 и 4.3) и социалните услуги / здравеопазването (5.1, 5.2 и 5.3): това дава възможност да се обявяват таргетиращи ромите / малцинствата конкурси за проекти, както и да се включват дейности, гарантиращи участието на ромите във всички обявени по тези области конкурси
- Определени са специфични индикатори, измерващи ефекта на ОП РЧР в ромска общност (стр. 146 – 147): те се отнасят не само до областите, таргетиращи ромите, но и до всички останали области на интервенция
- Включена е специална глава „6. Сфери на действие по отношение на ромската общност” (стр. 144 – 147): главата съдържа индикатори и основни области на интервенция

Дизайн на ОП РЧР – слаби страни

- Затруднена е възможността за осъществяване на многосекторни интервенции: заетост, образование и социални услуги са оси, управлявани от различни междинни звена (АЗ, МОМН и АСП), което възпрепятства многосекторни проекти
- Глава 6 „Сфери на действие по отношение на ромската общност” няма ясно определено финансиране: това дава възможност финансирането на конкурси, благоприятстващи ромската интеграция да бъде сведено до минимум
- Не е заложен принципа на подкрепа на уязвимите региони / групи в придобиването на компетенции за участие в процеса на усвояване на европейските фондове: това създава предпоставки уязвимите да станат още по-уязвими от гледна точка на това, че те ще усвоят много по-малък процент от фондовете
- Организацията на ромската общност не са включени като потенциален конкретен бенефициент

Изпълнение на ОП РЧР и ромската интеграция

- Изпълнението на ОП РЧР е неравномерно: по част от приоритетните направления има приключили схеми за безвъзмездна помощ, по други – схемите едва сега стартират
- По част от мерките, включващи ромите като специфична целева група има обявени таргетиращи ромите схеми, а по други – няма
- Роми участват като крайни бенефициенти по част от схемите, а по други – участието на роми е символично
- Ромските организации участват активно в дейността на Комитета за наблюдение на ОП РЧР

Приоритетно направление 4 и ромската интеграция

- Приключва изпълнението на таргетирана схема по направление 4.1 „Създаване на благоприятна мултикултурна среда...“, обявена през 2007 г. на стойност 5,5 млн. лв.
- Стартира таргетирана схема по направление 4.1 „Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства...“ на стойност 12 млн. лв.
- Предстои обявяването на схема за ограмотяване на възрастни по направление 4.3
- Ромски ученици са включени и в схемите „Да направим училището привлекателно за младите хора“ (2007 и 2008 г.)
- През 2008 г. в схемите по Направление 4 са включени 16 261 ученици от малцинствата: повечето от тях (9 923) участват в проекти по таргетираната схема
- Налице е напредък по изпълнението на индикаторите от Глава 6 по отношение на Направление 4

Приоритетно направление 1 и ромската интеграция

- Обявяването на схеми по Направление 1 започна през 2009 г. и все още няма резултати
- През 2009 г. са обявени 5 схеми, като никоя от тях не таргетира специално ромите / малцинствата
- Схемите не са насочени към най-уязвимите групи на пазара на труда: неактивните и немотивирани лица. На заседание на Комитета за наблюдение бе взето решение такава схема да бъде обявена, като конкретните ѝ параметри ще бъдат определени през идните месеци
- Схемите не са насочени успешно и към друга уязвима група – дълготрайно безработните: не включват тяхното мотивиране, а изхождат от презумпцията, че работата с дълготрайно безработни е аналогична на работата с останалите безработни
- Налице е сериозно изоставане по изпълнението на индикаторите от Глава 6 по отношение на Направление 1

Приоритетно направление 5 и ромската интеграция

- През 2008 г. са обявени 2, а през 2009 г. – нови 4 схеми за безвъзмездна помощ
- Нито една от тях не таргетира целенасочено ромите, като не изключва участието на роми
- Няма данни в обявените схеми през 2008 г. да са участвали роми – участвали са голям процент хора с увреждания
- Налице е сериозно изоставане по изпълнението на индикаторите от Глава 6 по отношение на Направление 5

Основни изводи:

- Обявените таргетирани схеми (по Направление 4) стимулират процеса на интеграция на ромите и водят до включване на роми като крайни бенефициенти. Включването на роми в останалите схеми на този етап остава проблемно, като са налице и позитивни примери
- Подобряването на положението на ромите е възможно както чрез таргетирани схема, така и чрез останалите схеми. Стимулирането на процеса на ромска интеграция е най-ефективно чрез таргетирани схеми
- Изпълнението на индикаторите за въздействие в ромска общност е задоволително в областта на образованието и проблемно в областите заетост, социални услуги и здравеопазване
- Средства от ОПРЧР вече се използват за стимулиране на ромската интеграция, като тяхната стойност надхвърля ресурсите, заделени от републиканския бюджет в тази насока. В същото време тези средства все още са несъразмерно малко – в сравнение с останалите обявени схеми и в сравнение с нуждите – едва 1 % от стойността на одобрените схеми (11 500 000 лв. от 1 314 000 000 лв.)

Препоръки за подобряване на дизайна на ОПРЧР

- *Определяне на индикативен бюджет за изпълнение на Глава 6: ще еманципира насочването на средства за интеграция на ромите от политическата конюнктура и ще създаде по-сигурни предпоставки за изпълнението на индикаторите за въздействие в ромска общност*
- *Предоставяне на възможност за многосекторни интервенции, включващи образование, заетост, социални услуги и здравеопазване: ще направи въздействието в ромска общност по-ефективно и устойчиво. Би могло да се мисли за прилагане в ромска общност на подход, подобен на подхода ЛИДЕР в селските райони*
- *Създаване на предпоставки за участие на най-уязвимите региони и групи: би могло да се постигне чрез различни средства като определяне на специфични схеми, насочени изцяло към най-уязвимите региони и микро-региони; предоставяне на техническа помощ за повишаване на капацитета за усвояване на европейските фондове и т.н.*
- *Създаване на предпоставки за включване на организациите, работещи в ромска общност като конкретен бенефициент по някои от схемите*

Препоръки за подобряване на изпълнението на ОП РЧР

- *Обявяване на таргетиращи ромите/малцинствата схеми в областите на интервенция, които включват ромите като целева група. Създаване на сериозни предпоставки ромите да участват и в останалите схеми*
- *Обявяване на схеми по Направление 1, насочени към неактивните и немотивирани лица, както и към дълготрайно безработните: Необходимо е тези схеми да отчитат спецификата на работа в ромска общност и да включват участието на организации, работещи в ромска общност*
- *Обявяване на схеми за здравна профилактика и здравни кампании в ромска общност по Направление 5: област на интервенция 5.3*
- *Обявяване на схеми за иновативни социални услуги в ромска общност: посоченото може да бъде компонент в схеми за социални услуги, насърчаващи социалното включване*
- *Разнообразяване на дейностите, финансирани чрез схеми по Направление 4*

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО

- Деян Колев, Наблюдател в Комитета за наблюдение от групата на ромските организации
- ЦМЕДТ “Амалипе”
- deyan_kolev@yahoo.com
- www.amalipe.com